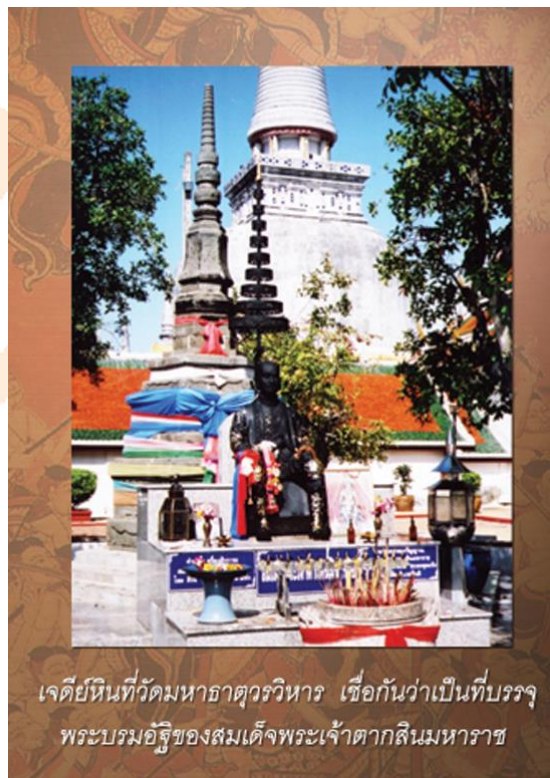

นครศรีธรรมราชราชสมัยกรุงธนบุรี

เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า ในปี พ.ศ. ๒๓๑๐ พระปลัด (หนู) ผู้รักษาราชการเมืองนครศรีธรรมราช ในขณะนั้นได้ตั้งตนเป็นอิสระ เรียกว่า “ชุมนุมเจ้านคร” รวบรวมหัวเมืองฝ่ายใต้เข้าด้วยเป็นอันมาก กลายเป็น ชุมชนใหญ่ที่เข้มแข็ง ครอบงำกองทัพแขกมลายูที่ช่วยโอกาสมาตีหัวเมืองปักษ์ใต้ในระยะเสียกรุง

หลังจากสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงกอบกู้เอกราชคืนจากพม่าแล้ว ทรงรวบรวมเมืองต่างๆ ที่แตกแยกเพื่อให้ชาติเป็นปึกแผ่น และคืนนครศรีธรรมราชได้สำเร็จ ในปี พ.ศ. ๒๓๑๒ จากนั้นจึงได้ควบคุมตัว พระปลัด (หนู) และครอบครัวเข้ามาไว้ ณ กรุงธนบุรี แต่มิได้ทรงลงพระอาญาใดๆ โปรดเกล้าฯ ให้พระปลัด หนู รับพระราชทานน้ำพระพิพัฒน์สัตยาและรับราชการอยู่ที่กรุงธนบุรี ส่วนเมืองนครศรีธรรมราช ทรงแต่งตั้ง พระเจ้าหลานเธอ เจ้าอนุสรณ์วงศ์ ไปปกครอง

เจดีย์หินที่วัดมหาธาตุวรวิหาร เชื่อกันว่าเป็นที่บรรจุ
พระบรมอัฐิของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ด้วยคุณความดีที่พระปลัด (หนู) ปฏิบัติราชการจนเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัย เมื่อพระเจ้าอนุสรณ์วงศ์ ถึงแก่พิราลัย ใน พ.ศ. ๒๓๑๙ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้พระปลัด (หนู) กลับไปปกครอง เมืองนครศรีธรรมราชอีกครั้งหนึ่ง และพระราชทานยศเป็น พระเจ้าขัตติยราชนิคมสมมติให้สวस्थ्य พระเจ้า นครศรีธรรมราช เจ้าขันตีมา มีเกียรติเสมอ เจ้าประเทศราช ตั้งพระยาอรรคมหาเสนาและจตุสดมภ์สำหรับ เมืองนครศรีธรรมราชได้คล้ายกรุงธนบุรี ทั้งให้เรียกที่ว่าการเมืองนครเดิมเป็นท้องพระโรง

เมืองหลวงกับเมืองนครศรีธรรมราชมีความสัมพันธ์อันดีตลอดรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช นับแต่ครั้งเสร็จศึกจากการรวบรวมชุมชนเจ้านคร ได้ประทับหลบมรสุมอยู่ที่เมืองนครศรีธรรมราช ประมาณ ๖ เดือน ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาหลายประการ อาทิ บูรณปฏิสังขรณ์วัดพระบรมธาตุ จัดงานสมโภชพระบรมธาตุครั้งใหญ่ ถวายปัจจัยแก่พระภิกษุ เณร ซี ทั้งยังทรงแจกทานแก่ผู้ยากจนทุกวันพระ และเพื่อสืบสานพระศาสนาให้มั่นคง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญ “พระไตรปิฎก” จากเมืองนครมา คัดลอกยังกรุงธนบุรีเนื่องจากพระไตรปิฎกฉบับกรุงศรีอยุธยาถูกเข้าศึกเผาทำลายคราวเสียกรุง

นอกจากนั้น ธิตาของพระเจ้านครศรีธรรมราช (หนู) คือ คุณฉิมและคุณปราง ยังได้รับราชการเป็นพระสนมในสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

พระไตรปิฎก ฉบับกรุงธนบุรี